

Kiadja: A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KOZLÖNYE

MEGJELNIK minden hó 1-én és 15-én.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.

Szerkesztőség: Budapest, V. Ker., Sziget-utca 5.7. szám, IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: Olvasóinkhoz. — Megértés — A társulás elve a halászatról szóló újabb törvényekben. Répássy Miklós. — Egyről-másról a pisztrángfogászatnál. U. — Kérdések és feleletek. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek — Hivatalos árjegyzés. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Olvasóinkhoz.

A háborús idők nehézségei nehezé teszik lapunk életét is. A papiroshiány, a nyomtatás folyton emelkedő költségei kényszerítenek terjedelmének további korlátozására. Jövőben két-két számot egybe kell vonnunk s így egyelőre havonként csak egyszer, kettős számban fog megjelenni a „Halászat“.

Bizonyára méltányolni fogják híveink kényszerhelyzetünket. E mellett a szűkebb terjedelem mellett is minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy lapunk a szellemi kapcsolatot a halászat terén dolgozók között fenntartsa.

Soha nagyobb szükség az egymás megértésére nem volt mint most!

Hozza meg az új esztendő e háborgó idők zaklatott emberisége számára végre a megnyugvást s mindnyájunknak az eredményes munkához való békességet!

Megértés.

Mint az áradt folyam özöne, örvénylenek a mostani nagy idők medrében az események. Állunk fölöttük s találgatjuk, mi lehet mélyükön? Zavarosak a hullámok, nehéz az eligazodás. De éreznünk kell, hogy ez a „lét vagy nem lét“ kérdése. Minden attól függ, hogy a világfelfordulásban ki-ki hogyan állja meg helyét.

Mi halászok mindig olyan munkát végeztünk, a melyért nyugodt lehet lelkiismeretünk. Erre a munkára mindig szükség lesz, bármi jöjjön is. A halászat a köz szempontjából termelő vízgazdaság. Azt tehát fenn kell tartani, azt folytatni kell.

Sajnos, nem mindenki érti ezt meg. Igen szomorú dolgokat hallunk szerte az országból. Nagyon sok tőgazdaságot fosztottak ki s romboltak össze. Ezzel nemcsak a birtokosnak tettek kárt, hanem minden egyes esetben a köz vagyonában is. Mert az elpusztított művek helyén csak értéktelen vad pocsolyák maradtak.

A kövizek halászatát is sok helyütt szabad prédának akarják tekinteni, teljesen félreértve azt a szabadságot, a melyet a népköztársaság az ország minden lakosának egyformán biztosít.

A természet lelke a rend. A természet részese az ember is az ő minden életével: egyéni, társadalmi, testi, lelki életével. Abból sem hiányozhat hát a rend, vagy különben megszűnik, megsemmisül, elpusztul.

A rendet pedig törvény szabja meg. Anélkül dolgozni nem lehet, mert a munka eredménye teljesen bizonytalan.

Magyarország Nemzeti Tanácsa 1918. november 16-án meghozta első néphatározatát, mely öt cikkből áll. Az I. cikk szól a népköztársaságról, a II. az alkotmányozó nemzetgyűlésről, a III. a népkormányról, a IV. a választójogról, a sajtószabadságról, esküdtbíráskodásról, egyesülési s gyülekezési szabadságról és a földműves nép földhöz juttatásáról szól. Az V. cikk azonban kimondja, hogy: „Az ezzel ellenkező törvényes intézkedések hatálya megszűnik, minden egyéb törvényes intézkedés hatályban marad“.

Hatályban van tehát, sok más törvénnyel együtt, a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. is. Már most lehetnek erről a törvényről a vélemények nagyon eltérők, sőt a tekintetben, hogy újításra szorul, egyáltalán nincs is véleményeltérés senki között, de ma mégis csak ez a törvény adja meg azt a keretet, szabja meg azt a rendet, a melyben a halászok boldogulásukat legalább bizonyos mértékben biztosítva látják. Ha a törvényt semmibe sem veszik, akkor máról-holnapra sem érezhetik biztosítva munkájuk gyümölcsét. Az erősebb, az ügyesebb — olyan pedig mindig akad — elveri a vízről a gyengébbet, az ügyetlent; ahelyet, hogy az mindenkié lenne, csak egyes erőszakoskodóké marad, addig, a míg ismét náluknál erősebbek nem jönnek. Az ököljog uralma a legnagyobb ellentétben van minden igaz szociális gondolattal; nemcsak az egyén, ha-

nem a köz szempontjából is. Különösen ez utóbbi szempontjából, mert bizonyos, hogy a tisztán egyéni érdeket szem előtt tartó rablóhalászat igen gyorsan tönkreteszti a vizek halászatát, vagyis értékmegsemmisülésre vezet. A társadalmi renden kívül álló halász igyekszik kifogni a vízből mindent, a mihez hozzáférhet, mert sohasem tudja, hogy holnap nem más fog-e ott halászni? Az pedig éppen nem jut eszébe, hogy valamit a víz, a halászat *művelésére* is tegyen; mi értelme volna ránézve olyan fáradságnak, áldozatnak, a melynek eredményét esetleg csak évek múlva élvezhetné? Ki tudja, ki lesz akkor már az ő bitorolt helyén!? Már pedig kímélet és művelés nélkül tönkremegy a legjobb halasvíz is.

Igy hát nem boldogulhatunk.

Fogjunk össze a magunk érdekében. Teremtsünk rendet a magunk dolgában. A hatóságok világosítsák fel a népet, ott, a hol kell, térítsék jobb belátásra, a törvények megtartására. Meg kell mindenkinek érteni, hogy a forradalom nem azért lobbant fel, hogy a rendet eltörölje, hanem csak azért, hogy a régi rend helyett jobbat, igazságosabbat létesítsen. De mi haszna lesz annak, ha közben tönkreteszszük azt, a minek kedvéért a rendet javítani akarjuk.

Mindenképp nagy feladatok előtt állunk. Akármiképp alakuljon is a társadalmi rend, annak a földnek, a melyen élünk kell, minden termelő forrását a teljesítőképesség végső fokáig igyekeznünk kell megnyitni.

Vizeinkben óriási kincs rejlik. Azt kiaknázni a köz javára mindig kötelességünk lesz. Halászatunkat gondozni, művelni, ápolni fog kelleni. Mik lesznek erre a legalkalmasabb, a legcélravezetőbb eszközök, okosan, hozzáértően kell megállapítanunk. Sok mindenről van most szó a régi, megszokott állapottal szemben. Az új kor szelleme bizonyára nem hagyhatja érintetlenül a halászat munkaterületét sem. Rákerülhet a sor az oda tartozó üzemek társadalmasítására is. Nagyon is el lehet a dolgot képzelnünk kisebb vagy nagyobb mértékben. Csak azt nem lehet elgondolni, csak azt nem szabad megengedni, hogy teljesen szabad préda legyen, mert akkor tönkremegy. Ezt a pocsékolást pedig nem engedhetjük meg magunknak. Sőt ellenkezőleg azon kell minden erővel lennünk, hogy minden víz feltétlenül kihasználtsék a maga módja szerint. *Kötelezővé kell tenni minden víz halászatának művelését s a halászatnak igénybevetését oly területnek kihasználására, a melyre az a legalkalmasabb.* Az új társadalmi rendnek ez legyen a legfőbb feladata; nekünk halászoknak kell segítségére lennünk, hogy a hozzávaló legmegfelelőbb eszközöket megtalálja s alkalmazza.

Ezeknek az eszközöknek az elseje az, hogy elpusztítani ne engedje azt, a mi már megvan s a mit helyreállítani többé vagy egyáltalán nem lehet, vagy csak évek hosszú sorát igénybevevő, fáradságos nagy munka árán.

Értsük meg az új idők szellemét: Ne romboljunk, hanem alkossunk!

A társulás elve a halászatról szóló újabb törvényekben.

Irta: Rápássy Miklós.

Köztudomású, hogy valamely víz halászatának művelése csak akkor mondható okszerűnek, csak úgy lehet eredményes, ha ez a művelés, gondozás a víznek ha nem is egész terjedelmére, de legalább is egy bizonyos nagy szakaszára terjed ki. Magyarazata a dolognak igen egyszerűen a hal élettanából folyik, a hal fejlődésének

különböző szakáiban életfeltételeit a víz nagyon különböző helyein találja meg, a melyek egymástól a legtöbbször nagy távolságokra vannak.

Szükséges tehát, hogy e nagyobb szakaszokon egy-egy rendelkezések tegyék lehetővé a halállomány szabad és kedvező fejlődését.

Ezzel szemben áll az a legtöbb kulturállamban felfelalható helyzet, hogy a halászat joga a parti birtok szerint nagyon felaprózott. Egyöntetűséget a halászat kezelésébe belevinni tehát valamely víz egész terjedelmében a halászatra jogosultak sokasága miatt nem könnyű dolog; azoknak egyénenként nagyon is meg lehetnek a maguk külön-külön érdekeik. Külön érdekeknek az érvényesülése azonban soha, semmiesetre sem vezethet jóra, mert csak egymás rovására történhetik; éppen ezért a halászatról szóló törvények legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy a feldarabolt halászati jogok egyesítését, ily módon a halászat egyöntetű művelését nagyobb vízszakaszokon is lehetővé tegye.

A különböző országok törvényei, szem előtt mincig ugyanazt az alapelvet tartva, különböző módon oldják meg a feladatot. Ez a különbözőség éppen a gyakorlat szempontjából nagyon is megérdemli, hogy a modernebb törvények idevágó intézkedéseivel kissé tüzetesebben foglalkozzunk.

E törvények között, tekintettel arra, hogy Poroszország 1916-ban új törvényt kapott, a miénk a legidősebb.

A halászatról szóló törvényünk 1888. évben kelt (XIX. t.-cz.). A társulásra vonatkozó rendelkezései igen általánosak s igen egyszerűek. Kimondja, hogy *nyílt* vizen — akár folyó, akár állóvízről van szó — a halászatot:

a) ha oly fekvésűek s kiterjedésűek, hogy rajtok a a halászati jog a szomszéd birtokosok érdekeinek sérelme nélkül s okszerűen űzhető, az egyes jogosítottak a törvényben meghatározott korlátok között *önállóan* gyakorolhatják;

b) ellenkező esetben a jogosítottak a törvényben meghatározott korlátok között csak *társulattá alakulva* gyakorolhatják (14. §).

Ha a 13. §. b) pontja alá eső vizeken a társulat meg nem alakul, vagy ha a megalakított társulat alapszabályszerű kötelességének meg nem felel, akkor a halászati jogot a *hatóság 6 évre bérbeadja*. A bérlet lejártá után a társulat megalakítása újból megkísérlendő.

A Duna völgyében közvetlenül feleltünk lévő ország Alsó-Ausztria, a melynek, mint a volt Ausztria koronartományja mindenkinek, külön halászati törvénye van.

A halászatjogi viszonyok sok tekintetben hasonlítanak a mieinkhez. A tartomány halászati törvénye mindössze két évvel fiatalabb a mieinknél, 1890. április 20-án kelt.

Ez a törvény olyan értelemben társulást, mint a minőről a mi törvényünk rendelkezik, csak mellékesen említ az álló vizeknél, mint egyik *lehetőséget* a halászat gyakorlásának szabályozására (37. §), anélkül, hogy azt bárminő feltételek között kötelezővé tenné. Az állóvizeknél tehát egyáltalán nem fektet súlyt a halászati jogok egyesítésére.

A folyóvizeken másképp oldja meg a kérdést. A vizeket üzemszakaszokra (Revier) osztatja be a közigazgatási hatóság által. Az üzemszakaszoknak oly vízterületre kell kiterjedniök, beletudva a mellékágakat, holtágakat is, a melyen a víz természetének megfelelő halállomány ápolása s az üzemszakasz rendszeres *művelése tartósan* lehetséges (9. §). A mellék- s holtágak akkor is bevonandók az üzemszakaszba, ha mindjárt csak időszakosan

jutnak is oly összeköttetésbe egymással, illetőleg az anyamederrel, hogy a halak egyikből a másikba átmelessenek.

Ha valamely vízszakasz, a melyen a halászati jogosultság egy birtokosé, megfelel a fentebbi feltételeknek, az *saját üzemszakaszszá* (Eigenrevier) nyilvánítható. Az ilyen vízszakasz hasznosításával a törvény korlátain belül a halászati jogtulajdonos szabadon rendelkezik (11. §).

Az egyébként több halászati jogosultságot magában foglaló vízszakaszokon alakított üzemszakaszok halászati jogát *mindig a hatóság adja nyilvános árverésen 10 évi időtartamra a legtöbbet ígérőnek bérbe*. A bérlő nem csak a törvényes rendelkezéseket tartozik megtartani, hanem a bérszerződésben kötelező oly intézkedésekre is, a melyek az üzemszakasz rendszeres művelésére elengedhetlenek (15. 16. §).

A törvény természetesen intézkedik, hogy közbeeső kisebb vízterületek sehol el ne maradhassanak, hanem mindig valamely saját kezelésű vagy bérüzemszakaszhoz csatoltassanak.

Az osztrák törvény azonban nem áll meg itt a halászat rendezésénél, hanem egész *vízhalózatok, vízvidékek* halászatának gondozására még külön szertvet alkot: *a halászati üzemszakaszok bizottságát* (Fischereirevier-ausschuss), a melyeknek feladata az egyes halászati üzemszakaszok egymással való összefüggéséből eredő közös ügyek és gazdasági teendők intézése. Ezt a bizottságot a hatóság egy-egy vízvidékre, avagy többre közösen szervezi (24. §).

A bizottság anyagi eszközeinek a biztosítására a hatáskörébe eső minden üzemszakasz tulajdonosa, illetőleg bérlője évenként bizonyos üzemszakaszdíjat (Reviertaxe) fizet, a mely díj a bérösszeg 15%-ánál nagyobb azonban nem lehet. Sajátkezelésű üzemszakaszokon a hatóság szabja meg hasonló korlátozással a megállapított évi jövedelemhez képest (22. §).

A bizottság tagjait a díjfizetésre kötelezték maguk közül, avagy kívülállók közül is szótöbbséggel választják (25. §).

A bizottságnak szakszempontról különös figyelmet érdemlő teendőit a törvény 27. §-ának 3. és 4. pontja részletesen felsorolja. Nevezetesen feladata: a halelleneségek pusztítása; örködés a vizek tisztántartása felett; halivadék nevelése s kihelyezése; kíméleti terek, hallépcsők felállítás. Az üzemszakaszok halállományának időnként való megvizsgálása, a halászati hasznosítás akadályainak elhárítása.

Ügyvitelét a hatóságtól jóváhagyott ügyviteli szabályzat szerint intézi.

A mint látható, ez a törvény nagyon alaposan s minden részletre kiterjedő gondossággal oldja meg feladatát.

Még két törvény érdekelhet bennünket, mint a melyek a mieinkhez hasonló viszonyokra vonatkoznak: a bajor és a porosz halászati törvény.

Bajorország halászati törvénye 1908. augusztus 15-én kelt; tehát már újabb időből való.

A halászati jog gyakorlásának a korlátozását a bajor törvény szintén általános kijelentéssel kezdi. Kimondja, hogy halászati jogát rendszerint csak az gyakorolhatja, a kinek joga a víz oly terjedelmű szakaszára szól, a melyen rendszeres gazdálkodás *tartósan* lehetséges (18. §). De azonnal hozzát teszi azt is, hogy folyóvizeknél ehhez rendszerint a víz egész szélessége és legalább két kilométer parthossz szükséges (18. § 2. bek.). Ezen feltételnek meg nem felelő halászati jogosultságokat a hatóság közös halászati üzemekbe egyesíti lehetőleg községi határonként (19. §). A közös halászati

üzemekben a halászatot csak a következő módokon lehet gyakorolni:

1. külön alkalmazott halászokkal;
2. közös számlára való bérbeadás útján;
3. *társulati* úton.

E tekintetben az érdekeltek többsége dönt (20. §). Ha az érdekeltek révén a halászat gyakorlásának szabályozása nem sikerül, akkor a hatóság *kényszerszertársulás* útján egyesíti a jogosultakat, avagy rábízza a halászat kezelését az illető vízszakaszon az illetékes községre vagy községek egyikére. A tiszta hasznot 10% levonása után a jogosultság arányában osztják szét (21. §). A községek a halászatot vagy külön alkalmazott halászokkal hasznosítják, vagy bérbeadják, vagy engedélybárczákat adnak ki (30. §).

A nyilvános halászati társulatok, amint a törvény azokat nevezi, két célból alakíthatók (37. §):

1. rendszeres felügyelet és a halállomány védelme és gyarapítása érdekében közös intézkedések céljából;
2. a vízszakasz közös üzeme és hasznosítása céljából.

A társulatokat vagy az érdekeltek alakítják meg önként, vagy a hatóság alakítja azokat meg (38. §).

A kényszerszertársítás azonban mindig csak az első célból történhet s csakis akkor, ha kétségtelen, hogy a társítás jelentékeny gazdasági haszonnal fog járni.

Közös üzem és hasznosítás céljából azonban a társulat alakításához mindig az érdekeltek abszolút többségének hozzájárulása szükséges.

A felügyelő hatóság a társulat előjáróival szemben *rendbüntetést* alkalmazhat (59. §), akár önként, akár hatósági kényszer útján alakult a társulat (61. §).

Külön kiemelendő a törvénynek a bérszerződésekre vonatkozó intézkedése. Fennálló bérszerződések megszűnnek, ha a bérbeadók vizét valamely közös üzemszakaszba vonják be, valamint akkor is, ha az illető vízszakasz valamely oly társulat kötelékébe jut, a mely közös üzemre és hasznosításra alakult, kivéve, ha a bérlő is belép tagul a társulatba (32. §).

A legújabb halászati törvénynek, a porosznak, sok tekintetben a bajor szolgált mintául. Az előző porosz törvény még 1874-iki keletű, tehát 58 év után hoztak csak új törvényt. Mindenesetre erős konzervativizmus. A régi törvény legnagyobb hiánya éppen az volt, hogy a halászatnak az apró jogosultságok részéről való különkülön gyakorlását nem tudta megakadályozni.

Az új törvényben, hasonlóan a bajor törvényhez, szó van halászati jogosultságnak halászati kerületekbe való egyesítéséről (Fünftter Abschn. Fischereibez., §§ 86—91). Csak ez a törvény határozottan kimondja, hogy az ilyen kerületekbe egyesített vizek halászatát mindig a községi előjáróság kezeli (§ 87). Ismer ez a törvény is önálló halászkerületeket, a melyek területi mértékét folyóvízen teljesen azonos módon állapítja meg a bajor törvény nyelv: legalább 2 kilométer parthoz és a folyóvíz teljes szélessége, de kiterjeszti álló vizekre nézve is a terület nagyságának megállapítása nélkül, ha a jogosultság a fő egész területére kiterjed (§ 89).

A társulatokról a törvény már megelőzőleg intézkedik, épp azért mondja ki, hogy nyílt vizeken halászkerületek az esetben alakíthatók, ha az érdekeltek társulati egyesítése végrehajthatlan vagy nem igéri ugyanazt a gazdasági eredményt (86. §).

Ezzel azonban némileg ellentmondásnak látszik a társulatokra vonatkozó az a rendelkezés, hogy társulatokba a halászkerületek is bevonhatók (36. §). Ez csak úgy érthető, hogy lehetnek egyes esetek, a mikor az érdekelteknek *közvetlenül* a társulatba való bevonása nem

volna czélszerű, hanem pl. ha valamely vízszakaszon nagyon sok az apró birtokos, jobb azokat előbb valamely nagyobb egységbe tömöríteni s aztán mint olyat társulatba vonni.

De a legfigyelemreméltóbb az, hogy nemcsak a sok apró jogosultságok egyesítéséből keletkezett halászkerületek, hanem az önálló halászkerületek (89. §) is bevonhatók a társulatokba.

Ezzel tulajdonképp a társítás elve a törvényben minden vonalon a legteljesebb mértékben érvényesülni látszik.

De mégis maradt valami kibúvó, a mit egyes törvény-magyarázók is észrevettek már.

A porosz törvény ugyanis szintén kétféle célú társulást ismer:

1. a védelmi társulatot, a halállomány védelme céljából való közös intézkedésekre és rendszeres felügyeletre;

2. a gazdasági társulatot, a halasvíz közös művelésére és hasznosítására, beleértve a fogások értékesítését is.

A kényszer-társítás általában e szerint a törvény szerint is csak a védelmi társulás esetein lehetséges (65. §). A gazdasági társulat kényszer útján, vagyis a többség ellenére csak akkor alakítható, ha az érdekelték közül legalább *egy* kívánja (67. §).

E szerint tehát az érdekeltéket gazdasági célú, vagyis a halasvíz közös hasznosítására irányuló társulatba kényszeríteni csak abban az esetben lehet, ha legalább *egy* érdekelt kívánja a szóban forgó vízszakaszon. Ha egyetlen egy sem akad, a ki a társulás mellett van, akkor a társulat alakítása nem lehetséges. *Dr. Delius* meg is jegyzi (Heymanns Taschengesetzsammlung 86. 140. l.), hogy sokszor nehéz lesz egyetlen érdekeltet is találni, a ki a gazdasági célú társulat alakítása mellett van, mert inkább adnak majd előnyt az eddigi rabló-gazdálkodásnak.

Külön kiemelendő a törvénynek az a liberális rendelkezése, hogy ha valamely gazdasági társulatba oly jogosultak vonatnak be, a kiknek a társulatba vonásból hátrányuk származnék, eme hátrány a haszonrészesezés és teherviselés megfelelő megosztásával kiegyenlített (68. §).

Ez a rendelkezés azonban a gyakorlatban alighanem állandó elégedetlenség és surlódás kútforrása lesz.

Szabályozza a törvény a bérletek dolgát is (61—64. §) társulatok alakítása esetén.

Ha a bérelt víz védelmi társulatba vonatik, a bérlő nem léphet fel kártérítési igényével a társulattal szemben annak rendelkezései miatt. A bérletet azonban a társulat alakítása után egy éven belül 3 óra felmondhatja (61. §).

Ha a víz gazdasági társulat kötelékébe került, a bérlő nem gyakorolhatja többé a halászatot, hanem igénye van a jogtulajdonost megillető haszonra, a minnek ellenében azonban viseli a társulati terheket. De a bérletet is megszüntetheti bármikor, minden felmondás nélkül (62. §).

Arra nézve, hogy minő vízterületekre alakítandók a társulatok, ki szabja meg a határokat, intézkedések a porosz törvényben nem találhatók.

A mint az elmondottakból kivehető, a törvény a felaprózott halászati jogosultságok egyesítését nem feltétlenül a társulatalakítás elvével valószínűsíti meg.

Gazdasági társulatok bizonyos esetekben egyáltalán nem is alakíthatók (61. §).

Feltétlenül érvényesül azonban az együtt való hasznosítás elve a halászkerületek alakítására vonatkozó rendelkezéseknél, a melyek halászatát a községi előljáró kezeli az érdekelték számlájára (86—87. §). (Folyt. köv.)

Egyről-másról a pisztránghorgászatnál.

I. *A horogról.* A horgászati felszerelés leglényegesebb s semmivel sem pótolható alkotó része maga a horog.

A horognyél végső szükség esetén babkaró is lehet, a patonyt lószőrből is lehet fogni, a selyemzsinórt kenderzsinórral pótolhatjuk, de a horgot semmi mással és megbízható horog nélkül a horgászat sikeresen nem gyakorolható.

A horog alakja szerint egyszerű vagy összetett.

Az egyszerű horognál megkülönböztetjük: a fejét, a szárát, az ívét, a hegyét és a kampóját.

A horog kiválasztásánál ügyelni kell arra, hogy a szára túl hosszú, az íve túl széles és a kampója túl magas ne legyen.

A nem eléggé éles horoghegy nem vágódik be jól, így aztán csak a pisztráng húsát szakítja ki, a nélkül, hogy az megfogódzanék.

Az összetett horog kettős, vagy hármas és azokat az egyszerű horgok összeforrasztásával állítják elő.

A horgok nincsenek egyformán edzve, némelyek puhábbak, némelyek pedig keményebbek.

A puhábbak jobbak, csak túl puhák ne legyenek, mert különben könnyen hajlanak.

A kemény horog hegye, ha kemény tárgyhoz ér, könnyen letörik.

A puha horog éles hegye gyakran alig észrevehető módon meghajlik, ennek elejét vehetjük, ha a hegyet egy keveset lereszeljük, így ugyan rövidebb lesz, de a hegye nem hajlik meg.

A horog tartósságát kipróbálhatjuk, ha a hegyét kemény tárgyba szúrjuk és a száránál fogva húzzuk. Ha a horog nem törik, s a húzás után visszanyeri eredeti alakját, akkor helyes az edzése és ruganyossága.

A horog szélessége a halak faja szerint különböző, pisztrángra 3—6. számú horgot használnak.

Ha a pisztráng jól ugrik, lenyeli a nagy horgot is, míg ellenkező esetben a kis horgot is nagynak találja.

A horgot az előkére erősítik, vagy pedig közvetlenül a patonyra kötik.

A horog annál könnyebben hatol be, mennél inkább megközelíti az erő iránya, a melyet a zsinór átvisz, a hegy irányát. Ezt elérendő a horgokat különböző módon hajlítják; legismertebb féleségek a Kirby, Sneckbend, Penell, Kandal roundbend és Limerick.

A horogfej három fő típusát megkülönböztetjük meg: a lapos, a hegybe végződő és a lyukas fejet.

A lapos végű horogra könnyen köthető az előke, de a lapnak nem szabad éles széllel bírnia, mert elvágja az előkét; hátránya, hogy a gilisztát nem húzhatjuk könnyen a lapos fejen át. A hegybe végződő horog előnye, hogy az előkén úgy erősíthetjük meg, hogy az átmenet a horogról az előkére alig észrevehető, azonfelül könnyen húzhatjuk be a giliszta fejébe a horog hegyes fejét.

Leginkább használják a hegybe végződő horgokat; legyes horgászathoz, illetve a műlegyekhez a lyukas fejű horgot.

A fonóhorgászatnál az előke hossz tengelyében több egyszerű vagy kettős-hármas horgot szoktak meg erősíteni.

Sok horgász kedveli a Stewart horogkészséget, mely az előkére erősített két horogból áll, az egyiket a giliszta fejébe, a másikat a farkába szúrják be; angol eredetű. Angolországban az 1800-as években körülbelül 5 cm. hosszú horoggal horgásztak, addig míg Stewart meghonosította a róla elnevezett Stewart horogkészséget,

mely eredetileg három horoggal volt ellátva. A horgászoknak az volt róla a véleményük, hogy az erre a horogkészségre felcsalizott giliszta természetellenes benyomást nem tesz és nem válik gyanússá a pisztráng előtt. Hosszú időn át ez a készség általános használatban volt, míg a Stewart horogkészségnek az új formája ki nem szorította; csak annyiból állott a változás, hogy egy horoggal kevesebbet szereltek az előkére, vagyis két horgot. Végre is azonban arra a meggyőződésre jutottak ismét a horgászok, hogy két horog felesleges, hisz egy kisebb horog is a giliszta testében a gilisztát eléggé vonzóan tünteti fel a pisztráng előtt és azóta általánossá vált az egy horog használata a giliszta-horgászatnál.

II. *A patonyról és orsóról.* A patony a horogzsinór folytatása, az előkére kötjük a horgot; mind a kettő a selyemféreg beléből készül. A selyemféregből egy a selyemhernyó tömlőjéből röviddel begubózása előtt nyert finomtermék. Az egyes szálak körülbelül 25—40 cm. hosszúak. Fontos az, hogy a horgászathoz használt selyemféregből gömbölyű legyen és a kötésnél ne törjön. A patonyt úgy készítik, hogy a szálakat 1, 2, 3 yard hosszúságban egymáshoz kötik. Jóminőségű a patony, ha nem törik, mikor göböt kötünk rajta.

A pisztránghorgászatnál az egyszerű vagy sodrott patonyt használjuk. A patonyt vagy egyforma szálakból készítik vagy pedig a vége felé vékonyodik; az utóbbinál a vastag szálak felül vannak. A selyemféregbelet tanácsos előzőleg hideg vízben áztatni, hogy hajlékony legyen. A patony célja a zsinór és csali közötti összeköttetést kevésbé láthatóvá tenni s azért a patony mindig vékonyabb legyen, mint a zsinór.

A egyes horgászatnál a patony nélkülözhetetlen, a gilisztahorgászatnál azonban nem okvetlen szükséges. A egyes horgászathoz az egyszerű, a fonóhorgászathoz a sodrott patonyt használják.

A patonyt festik, mert sok horgász nagy súlyt helyez a patony színére; de a patony színe alárendelt dolog, mert a hol pisztráng van, ott az ügyes horgász tényes patonnyal is jó eredményt ér el.

A zsinór felgombolyítására szolgál az orsó. A felszerelésnek fontos alkatrészei; modern horgász el sem képzelhető nélküle, mert az orsó a dobásnál, de különösen a fázasztásnál nélkülözhetlen.

Az orsó megerősítése a horognyélre a markolaton lévő két gyűrű — az egyik mozdulatlan, a másik mozgó — segítségével történik, úgy hogy az orsó nyelvére ráhúzzuk a mozgó gyűrűt.

Az orsó lehet egyszerű vagy multiplikátor, ez utóbbinál a tengely háromszor fordul, ha a fogantyút egyszer megforgatjuk. Fából, ércből vagy kemény gumiból készül.

A Nottingham-orsó a legegyszerűbb, fából készül és jól forog. A jobb minőségű rugós fékezővel van ellátva. A könnyű fonóhorgászathoz rendszerint a 10 csm. átmérőjűt használják. A rugós fékezővel ellátott orsó azért jó, mert a túlfutást, — mely a zsinórt összegabalyítja — megakadályozza. Egykezes horognyélnél elegendő 20—30 m. zsinór.

Nagyon kedveltek a sárgarézorsók, finomabbak a nikkeltől és a legkönnyebbek a kemény gumiból készült orsók. A pisztránghorgászathoz megfelel a sárgarézorsó rugós fékezővel. Két alakban gyártják. Az egyiknél a fogantyú a tengelyhez van erősítve; ennek az a hátránya, hogy a zsinór könnyen felcsavarodik a fogantyúra. Előnyösebb a másik alakja, a melynél a fogantyú a lemezen van.

A fékezésnek könnyűnek kell lenni, hogy a pisztráng könnyen lehúzhassa a zsinórt, a nélkül azonban, hogy az orsó túlfutna. Ha a rugós fékező nagyon erős, ki vagyunk téve ama veszélynek, hogy a pisztráng a horgot vagy patonyt elszakítja.

III. *Pisztránghorgászat a folyón.* Patakban, a benőtt partok miatt, alig lehet mással, mint gilisztával horgászni; folyó mentén azonban, úgy a legyes, mint a fonó- és a gilisztával való horgászat gyakorolható.

Habár ez utóbbit az igazi sporthorgász nem sokra tartja, mégis folyóban nem könnyű, különösen tiszta vízben, a mikor még a legyet is nehéz úgy dobni, hogy a pisztráng észre ne vegye. Nem hiába mondják, hogy a pisztráng néha úgy lát, mintha a farkában is szeme volna! Ezért gilisztával inkább csak áradó víznél ajánlatos horgászni, mihelyest a víz tisztult, már csak a legyes horgászat ígér eredményt.

A halnak a légy után való ugrása is gyönyörködteti a horgászt, de ez csak egy pillanatnyi gyönyör; a gilisztát hosszasabban rágja, közben rángatja a zsinórt, tovább tart tehát a muatság, viszont azonban a legyes horgászat jobban köti le a horgász figyelmét.

A folyón sokszor megfigyelhetjük, hogy mindegyik pisztrángnak megvan a maga helye, a hol néhány méter átmérőjű területen magányosan mozog.

Más helyen pedig, különösen a mellékágak torkolatánál, 3—4 pisztráng is látható egymás mellett vagy mögött; ezek sem mozdulnak el helyükről, mintha féltének azt egyik a másikatól. Ez a néhány pisztráng bizonyos rendben sorakozik. A legerősebb rendszerint legközelebb áll ahhoz a ponthoz, a hol a mellékág vize belejut a folyó vizébe, itt elsőnek válogathat az odasodrott csemegék között. Mellette áll a következő erős pisztráng s így tovább. Ha a horgász az egyiket kifogta, helyét elfoglalja az utána jövő, ha valamennyit kifogták, néhány nap múlva kisebb nagyságú pisztrángok költözködnek a lakóitól megfosztott vízbe. Honnan jöttek, ezt megmagyarázni nem tudjuk; valószínűleg leskelődtek már az üresedésre.

A pisztráng ha egyszer elfoglalta a helyét a folyóban, ott is marad. Ősszel az ívás idejében felfelé vonulnak a sekélyebb víz felé, vagy a mellékvizekbe. Az ívás befejezésével bevonulnak ismét a mély vízbe, a hol a tavasz beálltáig maradnak. A helyi éghajlati viszonyok szerint április vagy május elején jelennek meg a gyors folyású vízben; május végével és júniusban azon a helyen vannak, a mely a múlt idényben is búvóhelyük volt s a hol körülbelül az első őszi áradó víz beálltáig maradnak, hogy ismét megkezdjék vándorlásukat. Ha az áradat nagyobb, a mellékágak torkolatánál gyülekeznek össze. Ebben az időben a pisztráng falánk.

Ha a folyónál a legyes horgászzal lassú vízhez érünk, tanácsos felfelé horgászni.

Ellenben ha egy nem sima tükrű, hanem fodros vízfelülethez érünk, a mely keverve van rendetlen hullámokkal, ily helyeken czélszerű a legyet a vizen át keresztbe dobni és az árral lefelé sodortatni.

A víz felülete a meder szerint alakul, a hol a meder sima a víz felülete is sima, a hol azonban a meder tarkázott nagy kövekkel, ott a víz hullámos. Ilyen víz felülete nagyon kedvező, mert a felület rezgése annyi előnyt nyújt, mint a szél a lomha vízterületen, a patony ilyenkor kevésbé látható, vagy kevesebb okot ad a gyanura.

A hullámos vízfelületen azonban a legyes horgászatnál több ugrást elhibázunk, mint a csendes vízfelületen,

mert a felület mozgása csalja a szemet annyira, hogy sok pisztrángot elszalasztunk.

Kora tavasszal nem célszerű a gyors folyású vízben huzamosabb időt tölteni, mert a pisztráng még nem található ott, az ideny magaslatán azonban nem tanácsos ezen helyeket kihagyni, mert ebben az időben a pisztráng erős, jól táplált és jól érzi magát az erős áramlatban is.

Rohanó vízben rendszerint nagy pisztráng rejtőzik.

A mély zsombokban rejtőző pisztráng, ha legyek után akar ugrani, a víz felületéhez közelebb helyezkedik el, mert a mély zsomb aljából a felületen lévő legyet meg sem látja. Ha a mély zsomb felületén nem látunk gyűrűzést, a mi a pisztráng ugrását jelezné, rendszerint nem is fogunk ott pisztrángot légygyel. U.

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdések.

1. Hogy kell halat fagyasztani? Minő berendezés kell néhány métermáza hal ilyen módon való konzerválásához? M. J.

Fejeletek.

1. A halak fagyasztása tekintetében *Stetefeld R.* „Die Eis- und Kälteerzeugungs-Maschinen“ (Stuttgart. M. Wag. 1901.) művében általánosságban megjegyzi, hogy az kétféleképp szokásos. Vagy hűtött, áramló levegőben fagyasztjuk azokat át, vagy pedig úgy, hogy hűtőtestek (csövek, lapok) közvetlen közelébe akasztjuk azokat, a melyeknél a kisugárzás hat. Mindkét módszernek megvannak az előnyei s hátrányai. Az elsőnek az az előnye, hogy annál a halhús ize s színe igen jól megmarad, de hátránya, hogy a halhús nagyon mélyen beszárad, a mi tetemes súlyvesztéssel jár. A másik módnál az átfagyás gyorsabb s kevesebb a súlyvesztés, de kövér, zsíros halaknál a halhús erős összehúzódása folytán a hal felületére apró, olajos cseppek nyomódnak ki, a melyek aztán hosszabb fekvésnél vagy a felengedésnél ügyetlen bánásmód következtében könnyen avasodnak. Hogy ezt elkerüljék, különösen amerikai telepeken, az átfagyott halat néhány másodpercig folyó, hideg vízben mossák s csak azután raktározzák. A mosókádból kikerülő hal saját hidege megfagyasztja a felületére tapadó vizet s így vékony jégréteg borítja s védi a további külső behatásoktól.

Mindez persze nagyobb üzemekre, különösen tengeri halakra vonatkozik.

Bennünket inkább érdekel az, hogy egy-egy kisebb fogyasztó-körzet számára hogyan lehet friss édesvízi halat huzamosabb ideig fagyasztás útján elraktározni s így elérni azt, hogy azzal a fogyasztók egyenletesen el legyenek láthatók. Hűtőberendezések most már elég gyakran épülnek különböző gazdasági célokra, azok keretében bizonyára nem lehet nehéz egy-egy megfelelő hűtőkamrát halak részére is beiktatni, ismerve a halfagyasztás követelményeit.

Ez irányban *Zimmer Ferencz* budapesti halnagykereskedő szíves közlései alapján mindenekelőtt azt kell tudnunk, hogy fagyasztásra nem minden hal alkalmas. A pontytal például baj van a hűtőkamrában; az összefagyásnál a meglehetősen nagy epéje kifakad s keserűvé teszi a húsát. Ő aztán úgy segítette a bajon, hogy előzőleg felbontotta a pontyot s kivette az epéjét; így igen jól fagyasztható.

Baj van a kecségével is, meg azután a tokfélékkel s a harcával, általában a kövér halakkal. Ezeknek zsírja a fagyasztás alkalmával kiverődik a hal testén s később megavasodván, élvezhetlenné teszi e drága halak húsát; különösen kényes a kecsége.

Az ösztövért halak ellenben, így pl. a süllő is, igen alkalmasak a fagyasztásra.

A hűtőkamra kívánatos hőmérséke -8° C. A halat nem szabad azon frissiben, „melegen“ betenni a hűtőhelyiségbe, mert különben csak kénytelen, a kerge fagy meg s belül aztán könnyen romlik.

A hal előző lehűtése legegyszerűbben úgy történik, hogy jégre rakjuk. Ha aztán már jól lehült, akkor betesszük a hűtőhelyiségbe, a hol 48 óra alatt teljesen átfagy. Az átfagyásig a hal szét van teregetve, ha aztán már átfagyott, akkor papirosba csavarva, vagy fűrészporba elhelyezve, egymásra halmozható s a fogyasztás idejéig a kamrában tartható.

Purgly Pál, a Balaton Halászati R.-T. vezérigazgatója a halak elhelyezésére fadeszkákból készült állványokat ajánl, a melyekre a halakat úgy kell hátukra fektetve, hassal felfelé, egymás mellé rakni, hogy egymást ne érintsék. Ha a polczok egymás fölött 20—25 centiméterre vannak, akkor 5 m. magas helyiségben 20—25 polcz van, a melyeken négyzetméterenként 50—60 darab süllőt lehet elhelyezni. Ha 20 soros állványt számítunk, akkor 1 négyzetméter padlóterületre éppen 1000 drb hal fér el; de, mert a helyiségnek felét közlekedésre kell számítani, a kamra területének 1 négyzetméterjére 500 drb hal vehető fel, ami átlagban 200 kilogrammnak felel meg. Ezen adatok szerint egy 2 m. széles, 3 m. hosszú és 5 m. magas hűtőkamrában egyszerre mindenesetre elhelyezhető 10—12 métermáza hal. Oly mennyiség, a melylyel pl. süllőből egy-egy város vagy fürdőtelep szükségletét bőven ki lehet elégíteni, különösen ha a fogyasztás arányában időszakonként friss árú is kerül folyton a kamrába.

A fagyott hal felhasználásánál ügyelni kell arra, hogy a hal felengedése ne hirtelen történjék. Legjobb közönséges vízvezetéki vagy kútvízbe tenni s bent hagyni $1\frac{1}{2}$ —2 óráig; ezalatt lassan felenged. A kövér halak felületét pl. a kecségét is az elkészítés előtt jól le kell tisztítani, le kell vakarni, letörölni róla a kiverődött halzsírt, máskülönben élvezhetetlen.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Adományok az Országos Halászati Egyesület halrajzi munkálatainak céljaira:

Eddig kimutatott összeg (l. Halászat 1918. nov. 1.)	5883-07 K
1. Özv. Isgum Ádámné és fia. Tolna	50- "
2. Vincze Sándor, Érsekcsanád	15- "
3. Singhoffer M. József	99-87 "
Összesen:	6047-94 K

Budapest, 1919. január 1.

Répássy Miklós titkár.

Az Országos Halászati Egyesület tagsági díját a megszállott területekről legcélszerűbb valamely pénzüintézet útján átutalni *Kuttner Kálmán* pénztáros címére: Budapest, V., Sziget-u. 5.

Az Országos Halászati Egyesület decz. hó 17-én választmányi ülést tartott *báró Tallián Béla* elnöklete alatt. Jelen voltak: Landgraf János alelnök, Corchus Béla, Darány Ágoston (Tata), Dobránszky Béla dr., Kuttner Kálmán pénztáros, Répássy Miklós ügyvezető-titkár, Schwarz Izidor (Győr), Simonffy Gyula, Stögermayer Antal (Szolnok), Végh János másodtitkár-jegyző és Zimmer Ferencz választmányi tagok. Távolmaradásukat kimentették: báró Inkey Pál alelnök, Bokor Pál (Szeged), Goszthony Mihály és Scheiber József.

1. **A hálóanyagok teljes hiánya** ügyében, beható eszmecsere után, a titkárságot felhatalmazták, hogy legjobb belátása szerint járjon el és a fennforgó nehézségekről esetleg körlevélben tájékoztassa az érdekelteket.

2. **Halászcizmák kiosztása** tárgyában a titkárság ismertette az eddig történeteket. Mindössze 200 pár cizmához való bőrányag utaltatott ki, a mi azonban egyáltalán nem elegendő a legsürgősebb szükséglet fedezésére sem; a feldolgozás a jelenlegi viszonyok között nagyon lassan haladhat előre, az elkészülő cizmákat azonnal kiadják az egyesület útján igazolt érdekelteknek; újabban is érkeznek jogos igénybejelentések, a melyeknek kielégítésére nincs mód.

A bejelentés tudomásulvétele után a választmány elhatározta, hogy a közlélmzési érdekekre való tekintettel, kérelmezni fogja a cizmák és bakkancsok kijutását a felszabadult katonai raktári készletekből.

3. A közlemezési minisztériumnak felajánlott olcsó hal ügyében a titkárság jelenti, hogy a termelőkhöz intézett felhívással tájékozódott, mennyiben valósítható meg a dolog a megváltozott viszonyok között. Egyes tógazdaságok nagy károkat szenvedtek, a meglévő kevés készletüket, a vasúti szállítás bizonytalansága miatt, nem hozhatják a fővárosi piacra, mások pedig ellenséges megszállás alá kerültek. Az egyesület minderről több ízben és írásban is tájékoztatta a közlemezési minisztériumot, a honnét azonban az ily módon igen megfogyott mennyiségű rendelkezésre bocsátható halnak igénybevétele iránt újabb semmi óhaj nem közölték az egyesülettel. A választmány a bejelentést tudomásul vette.

4. A halhatározó könyv kiadása ügyében titkár előadja, hogy a halrajzi tevékenységgel kapcsolatos lézaggpótló gyakorlati művecskéről van szó, mely a „Halászat”-ban már megjelent és most füzet alakjában kerül kiadásra. Felveti a szerzőnek adandó tiszteletdíj kérdését is. Többek hozzászólása után a választmány avégből, hogy a füzethez az érdeklődők lehetőleg olcsón juthassanak, elhatározta, hogy a füzetet az egyesület maga árúsítsa példányonként 3 koronáért; a szerzőnek 500 korona tiszteletdíjat szavaztak meg, mely a halrajzi alap terhére számolandó el. Ezzel összefüggésben Schwarz Izidor 50 drb és Stögermayer Antal 20 drb könyvecskére előjegyzésbe vételüket kérték.

5. Olvastatott az augusztus 23-iki tagfelvétel óta jelentkezett új tagok névsora. A választmány 2 alapító és 20 rendes tagot vett fel az egyesületbe.

6. A halászat helyzete az új viszonyok között alapos tárgyalásul szolgált. Általános a panasz a tógazdaságok és közbiztonsági bajai miatt, mert a folyami hal is szakszerű kultúra eredménye, a tógazdaságok pedig nagyon is költséges termelési eszközökkel dolgoznak, nem maradhat tehát a hal a közérdek nagy kárára közpréda tárgya. Itt is módot kell találni arra, hogy az állapotok megjavuljanak, evégből az intézkedésre jogosult hatóságok útján közzeendő rendelkezésekre, felvilágosításra volna szükség.

A választmány egyhangúlag elhatározta, hogy az egyesület felterjesztést intéz a földművelésügyi és a belügyminiszterekhez aziránt, hogy a halászat közigazgatási és közlemezési fontosságára való tekintettel a tájékozatlan közönséget is felvilágosító intézkedéseket tegyenek az azoknak a vidéken is a szokásos módon való kihirdetéséről a legszélesebb körben gondoskodjanak, továbbá felkéri az előbb említett minisztereket arra, hogy lehetőleg a megszálló területi kormányzóságokkal is érintkezést keressen hasonló intézkedések megtétele végett.

7. Az indítványokra térve át, többen felpanaszolják, hogy egyes helyeken a vidéki nemzeti tanácsok önkényesen és túlalacsonyan maximálják egyéb élelmiszerek között a halat is és letiltanak minden szabad forgalmat, miáltal megbénítják a nagyobb városi piacok ellátását is s megakadályozzák az élelmiszerek igazságos elosztását. Ez olyan önkényes eljárás és jogtalan lefoglalás, illetve árszabás, a mire a nemzeti tanácsok semmiképpen sem illetékesek, mert hatósági jogkört nem gyakorolhatnak sehol.

A választmány magáévá tevén e panaszokat, egyhangúlag elhatározta, hogy a kormányhoz intézendő felterjesztésben kérni fogja közbelépését ezen élelmiszerepazarló túlkapások ellen, melyek nemcsak a hasznóbéretet fizető hivatásos kishalászoknak kenyérkeresetét rontja és kényszeríti őket a dolgoztalanságra, hanem általában a termelés folytonosságát is veszélyezteti a köznek pótolhatatlan kárára.

8. Halkivitelről csakis rekompenciációs alapon lehet szó az arra illetékes közlemezési minisztérium előzetes engedélyével.

9. Elnök indítványára a választmány elhatározta, hogy Magyarország területi integritásának védelmére alakult ligához csatlakozik s erről a liga vezetőségét átiratilag értesíti.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekesztette. (—gh.)

VEGYESEK.

Miért nincs hálóanyag? A Budapesti Hírlap f. évi január 9-iki számában olvassuk az alábbi, mindnyájunkat szomorúan érdeklő közleményt:

„Az ősszel Zomborban tartott kenderkongresszuson viharos jelenetek játszódtak le, a mikor a felszólalók bejelentették, hogy a Kenderközpont hónapokig heverteti a felajánlott és átvett kenderanyagot. A kötélgyártóipar képviselői be is jelentették, hogy nem tudják az üzemet folytatni, mert ezzel az eljárással kapcsolatban a kenderkiutalás rendkívül csekély. Azóta nemcsak, hogy nem javult, hanem rosszabbodott a helyzet, mert az ipar szerint, ha kisebb tételekben történik is kiutalás, lehetetlen az áruhoz hozzájutni. Ennek pedig az az oka, hogy a mióta Bácskát, a fő kendervidéket megszállták a szerbek, nem lehet elszállítani a kenderanyagot. Az ipar információja szerint óriási kenderkészletek maradtak a Bácskában, a melynek jelentékeny részét mindenestre biztosítani lehetett volna a fogyasztás céljára, ha a Kenderközpont elfogadta volna azt a régebbi javaslatot, hogy a kenderanyag befogadására a fővárosban is létesítsen nagy raktárakat. A kötélgyártóipar elsősorban a Kenderközpontot okolja a mulasztásokért és mind energikusabban követeli, hogy a középont ne csak utalványokat, hanem árut is adjon, mert különben válságos helyzetbe jut a feldolgozóipar.”

Ezért nincs hálófonal.

A Balaton és a folyami halászatok. A Balaton halászatának ősi halászati rendjét a múlt század hatvanas éveiben zavarták meg először. Akkor bérelte ott ki a vizeket édes atyám és nagybátyám: Tihany, Siófok és Zamárdi határában. Eleinte az ottani halászokkal próbálkoztak, de az ősi módszerhez szokott emberekkel nehezen ment a dolog. Hozattak hát Siófokra tolnai sváb halászokat, Zamárdiba pedig tiszai halászokat. A tihanyiakat meghagyták magukban; azok csupa kis részes halászok voltak.

A zamárdiak hamar összebarátkoztak a társaikkal. Megszokták a nagy hálót, a mely több részből úgy volt összeállítva, hogy lehetett belőle 4 drb 100 öles hálót csinálni, de össze lehetett kötni 200—300—400 ölesre is az egyes részeket. Megtanulták a hálójavítás munkáját is. Siófokon már nehezebben ment a dolog; ott bizony a német és magyar virtus összeütközött — sokszor egy-egy korcsmai itczés üveg képében repülvén, a kemény koponyákhoz. Idővel azért mégis csak megbékéltek, annál könnyebben, mert a tolnaiak is, a tiszaiak is csak visszavágytak az ő folyóvizeikhez s lassanként ott hagyták a Balatont. Azok magukban üzték ismét a halászatot. De már az idegen jövevényektől tanult módon. És egyik-másiknál most derült ki, hogy kár volt veszekedéssel tölteni az időt; a halászgazdák között is akadtak, a kik a hálójavításhoz nem értettek. Azt pedig tőle várták az emberei. Édesapám aztán úgy segített a dolgon, hogy a hálójavítókat külön díjazta; az, a ki a hálójavítást végezte, mesterpénzt kapott: minden forint után 5 krajczárt. Így lett szokásossá a Balatonon a mesterpénz; azelőtt ott egyáltalán nem ismerték. SMJ.

A délvideki haltenyésztő r.-t. (Tolna), mely Lovrekovich Ferencz susaki halaszgazdaságának átvételére alakult 1911-ben, székhelyét Susakra helyezi át.

A kárókatona (Kormoran) tudvalevőleg a legveszedelmesebb halrablók közé tartozik; többek között nagyon sok bajt okozott már évek óta a bécsvidéki dunai halászatnak, mert a Lobau nevű dunai szigeten valóságos „felsőbb” védelem alatt álló telepe volt e vadászatilag mindenestre érdekes, mert nem mindenhol található, madárnak. A sziget vadászatát azelőtt ugyanis az akkori trónörökös, Ferencz Ferdinánd bírta, a ki évenként egyszer vadászott ott és néhány órán át 300—350 drb még pelyhes madarat lőtt ki a fészkekből. Az ő személyes engedélye nélkül senkinek sem volt szabad a madarakból csak egyet is lelőni. Nem csoda, ha 1914-ben a fészkek száma már körülbelül 600-ra; a madarak pedig kerek 3000-re rúgott.

Ha naponként 1 kg. halat számítunk minden macárra — pedig ennyi a legkevesebb, a mit elfogyaszt —, akkor 6 hónapig ott tartózkodásuk alatt (költőzködők) évenként több mint 500,000 kg. hallal csökkentették a Duna s vízvidékének halállományát.

A bécsi „Fischerei-Revierausschuss” évek óta kötelezőszerűleg igyekezett e rettenetes kárt elhárítani, de minden fáradság hajtó

törst szenvedett az udvari vadászati hivatal magatartásán, a mely „természeti emlék” ügye alatt kelt a kárókatonatelep védelmére. Legutóbb már császári kihallgatást kértek ez ügyben; mindössze is annyit értek el, mindenféle próbálkozások után, hogy értesítették őket a császár ama parancsáról, a melylyel meghagyta az udvari vadászati hivatalnak, hogy a lobau kárókatonatelep csökkentéséről az „eddig módon” gondoskodjék.

Ez a legfelsőbb parancs természetesen útját vágta minden további igyekezetnek ebben az ügyben a régi uralom alatt. Csak most, hogy Ausztriában is megváltoztak a viszonyok, van végre reménye a halászati érdekeltiségnek, hogy mégis csak megszabadul a lobauszigeti csapástól. Már is kezébe vette az ügyet — a mint azt a Fischerei-Revierausschuss a nagy nyilvánosságnak bejelenti (Oester. Fischerei-Zeitung Nr. 23.) — a mai viszonyok között mindenestre legilletékesebb hatóságuk: a **közélelmezési bizottság**.

A **bécsi halpiacz** se lehetett valami nagyon kielégítő karácsony táján. A mint az „Arbeiter Zeitung” írta (1918. december 19.), Magyarországból csak igen kevés s igen drága árú érkezett, a cseh felvitel pedig teljesen megszűnt a Narodny Vybor ama határozata következtében, a melylyel lefoglalt minden halkészletet s az adásvételi kötésekkel semmisnek nyilvánította. Nevezett lap ennek következtében annak a halanyagnak a bécsi piaczra vitelét szorgalmazza, a melyet a Lobau környéki Duna vize tartalmaz. Ez a terület a Habsburgok alapítványi birtokához tartozik s eddig természetesen hozzáférhetlen volt, onnét hal egyáltalán nem került ki, úgy hogy az öreg anyahalak elvénhedés következtében pusztultak el. Van e vizekben ponty, csuka, fehérhal bőven; köztük 16—17 kg.-os példányok és szakértői körök véleménye szerint 400—500 métermázsas halat ki lehet onnét szedni. Nagy dolog volna ez Bécs lakossága számára, a mely nap-nap mellett üresen látja halaspiaczát.

Budapesti halpiacz. Váraflanul élénk forgalma volt a karácsonyi halpiacznak, olyan a milyenre, úgylátszik, halkereskedőink nem számítottak. A felhózt és e célra raktározott készletek nem voltak elégségesek, nagyrészt a vásár utolsóelőtti napján elfogytak. Ennek ismét olymértű árfelhajtás volt a következménye, mely nem állott arányban a beszerzési költségekkel. Így történt, hogy a szentestének napján, élő, közép nagyságú pontyért 22 koronát is elkértek a fogyasztótól.

A készletek, eltérőleg más évektől, majdnem kizárólag élő pontyból állottak, melyet hozzávetőleg 1200 métermázsára lehet becsülni, mely mennyiség kizárólag tógazdaságokban termelt anyagból került ki.

Itt látjuk immár mesterséges haltenyésztésünk gazdasági fontosságát, mely daczára az elfoglalt területeken levők kizárásának, képes volt a budapesti kivételes szükségletet játszva fedezni.

Az Alduna és a nagy terjedelmű Horvát-Szlavon tógazdaságok halkészletei teljesen el voltak zárva tőlünk és így onnan hal nem jöhetett a budapesti piaczra. Mint értesülők, újabb Horvát-Szlavonországból a halkivitt Ausztriába megengedték, miáltal az ottan felhalmozott nem csekély készletek is piaczot találnak.

Az eddig meg nem szállott Magyarországon még elegendő halkészleteink volnának a budapesti piacz téli szükségletének fedezésére.

sére. Félős azonban, hogy további megszállások által, még néhány nagyobb tógazdaság természetnek felhozatala elé is gátat állítanak; ezzel aztán a székesfőváros hallal való ellátása is csődöt mondana.

Más években karácsony előtt igen nagy mennyiségű halat küldöttek budapesti kereskedőink postán és vasúton vidékre, most ezek a szállítások teljesen elmaradtak és csak kis mennyiségben a közel fekvő környék ellátására szorítkoztak. Ellenben magában Budapesten érezhetővé vált a lakosságnak idemenekültek által való szaporodása és szükségletének emelkedése.

Jelenleg a haltermelés, mint sok más kulturumunka, teljes bizonytalanság előtt áll. A hovatartozandóság, a biztonsági és szállítási viszonyok nem sok jóval kecsegtetnek a közel jövőre nézve.

Budapesti halárak nagyban:

Süllő nagy	28—32 K
Süllő közép	26—28 "
Süllő apró	20—24 "
Ponty élő nagy	14—16 "
Ponty élő közép	13—14 "
Ponty élő apró	12—13 "

C.

Hivatalos árjegyzés a budapesti Központi Vásárcsarnokban történt nagy eladási árak ingadozásairól **métermázsában és koronában** 1918. december 19. és 27. között:

Édesvízi élő hal: Ponty, nagy 16:00—18, kicsiny 12:00—15:00. Harcsa, nagy 28:00—30:00, kicsiny 26:00—26:00.

Édesvízi jegelt hal (nem élő): Ponty, nagy 12:00—14:00, kicsiny 9:00—10:00. Harcsa, nagy 30:00—32:00, kicsiny 22:00—28:00. Csuka, nagy 20:00—22:00, kicsiny 17:00—18:00. Fogassüllő, dunai 26:00—32:00. Kecsege, nagy 32:00—32:00, kicsiny 30:00—30:00. Apró kevert hal 5:00—7:00.

A **kicsiben való árak**, a mint azt már fentebbi tudósításunk is megemlíti, nagyon magasak voltak; a nagyban való árakat 33%-kal is meghaladták. Nem csoda aztán, ha egyik délutáni lapunk ily képp fakadt ki közvetlen karácsony előtt:

Az árvizsgáló bizottság figyelmébe ajánljuk a legújabb köztársasági haluzsórát, mely igen egészségesen fejlődik, a míg komolyan rá nem csapnak. Finomabb halféle, süllő, harcsa, sőt a nagyobb fajta ponty is, a melyet a hal-tanács legutóbbi ülésén léptettek élő „finomhallá”, *különként 32—36 koronába kerül*. „Kisponyt” czímen is árulnak egy gyanus halfajtát. Ára százezer szálkával együtt 16 korona. *Jegelt hal* néven árulják a nemrég lezajlott világháború tanuit, de van köztük egy-két példány, mely talán még Ferencz Ferdinándék legyilkolása előtt került szárazra.”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. M. Esztergom. Teljesen értjük panaszát, illetékes helyre is juttatjuk. Annak idején a csizmák időre való elkészítésére az egyesület határozott ígéretet kapott; közbejött azonban a forradalom s aztán az áldatlan munkáviszonyok. Türelem s ismét csak türelem, mert sajnos, olyan idöket élünk, hogy segíteni a bajon nem igen lehet.

W. N. Tolna. Nagyon szívesen vesszük, ha gyakorlati megfigyeléseiről lapunkat időnként értesíti.

F. R. Tata. Lapunk legközelebbi számában közöljük kérdésére a feleletet.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsas élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Sürgőnyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

ősi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründli 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).